

Hur kan tidshjälpmedel stödja personer med demenssjukdoms och deras närstående i vardagen?

Ann-Christine Persson

Vid demenssjukdom är det vanligt att förmågan att hantera tid är nedsatt, vilket påverkar möjligheten att utföra dagliga aktiviteter självständigt. Personer med demenssjukdom får ofta problem att förstå klockan, att passa tider, att veta hur lång tid som är kvar av en aktivitet eller att uppskatta tidsåtgång vid planering av aktiviteter. Det kan också bli svårt att upprätthålla dagliga rutiner, till exempel att ta medicinen vid rätt tidpunkt eller att äta på regelbundna tider. Personer med demenssjukdom använder ofta strategier eller stöd från omgivningen i sin dagliga tidshantering, till exempel att titta på datumet på en tidning för att hålla reda på dag och datum. Vardagsteknik, exempelvis elektroniska kalendrar i mobiltelefoner, kan också vara ett stöd i den dagliga tidshanteringen. Men strategierna fungerar inte alltid och vardagsteknik blir ofta svårare att använda i takt med att kognitionen försämras. Med tiden leder demenssjukdomen till ett ökat behov av stöd i den dagliga tidshanteringen, stöd som ofta tillhandahålls av närstående, till exempel partners, familjemedlemmar eller vänner.

Förskrivning av tidshjälpmedel är en vanlig åtgärd för att underlätta daglig tidshantering för personer med demenssjukdom. Exempel på tidshjälpmedel kan vara produkter som visar dagens datum och vilken tid på dagen det är. Mer avancerade tidshjälpmedel kan ge stöd för tidsplanering och påminnelser när aktiviteter ska utföras. Tidigare forskning har visat att personer med demenssjukdom kan ha nytta av tidshjälpmedel. För att personer med demenssjukdom ska kunna använda och ha nytta av tidshjälpmedel är dock stöd från närstående mycket viktigt.

Syftet med den här studien är att undersöka personer med demenssjukdoms och närståendes erfarenheter av daglig tidshantering och uppfattningar om hur användning av tidshjälpmedel påverkar deras vardagsliv. Data har samlats via 15 intervjuer med öppna frågor om tidshantering i vardagen och hur användandet av tidshjälpmedel påverkar personerna med demenssjukdoms och de närståendes situation. Intervjuerna har gjorts individuellt eller med personen med demenssjukdom och den närstående tillsammans, utifrån deras egna önskemål, och analyserna görs sedan på gruppnivå.

Resultatet från denna studie förväntas bidra med ökad kunskap om hur nedsatt förmåga att hantera tid och användning av tidshjälpmedel påverkar personer med demenssjukdom och deras närstående i vardagen, utifrån bådadas perspektiv. Resultaten kan användas för utveckling av metoder och arbetssätt för att stödja daglig tidshantering för personer med demenssjukdom och som samtidigt underlättar för närstående. Resultaten kan i förlängningen även ge vägledning vid utveckling av nya tidshjälpmedel för personer med demenssjukdom eller för personer med andra sjukdomar som kan orsaka kognitiva funktionsnedsättningar.